

Råd och riktlinjer för

Skyltar

i Härnösand

Antaget av Samhällsnämnden den 17 oktober 2013

Innehåll

Inledning	3
Generella riktlinjer för utformning/gestaltning	3
Bygglov	3
Markupplåtelse	4
Skylttyper	4
Stolptavla	5
Baner	5
Banderoll	5
Reklamflagga	6
Fasadvepa	6
Skyltmast	6
Reklamskylt med hänvisning	6
Centrumpelare - Cylinderpelare	7
Anslagspelare	7
Pelartavla	7
Byggplatsskylt	8
Föreningstavla	8
Tillfällig reklamordning - "Trottoarpratare"	9
Tidningsskåp	9
Varuskyltning	9
Skyltfönster	10
Markiser och parasoller	10
Galler	10
Flaggor	10

Skyltar betyder här även affischtavlor, vepor, flaggor mm.

Inledning

Skyltar är en del av stadsbilden, även om den sitter på en privat fastighet är den en del av vår gemensamma gata och stad.

Samhällsförvaltningen ser gärna en dialog med fastighetsägare och företag i ett tidigt skede för att komma fram till bästa lösning.

Denna informationsskrift ska vara vägledande för dig som vill skylta inom detaljplanerat område i Härnösand. Du får råd och tips om olika slags skyltning, samt information om vilka bestämmelser som gäller.

Generella riktlinjer för utformning/gestaltning

I centrala Härnösand där riksintresset för kulturmiljö ska beaktas, bör det "skyltbuller" som kan uppstå när butiker och verksamheter konkurrerar med varandra undvikas. Allt för många skyltar leder bara till att enskilda skyltar blir svåra att se och ger gatan ett rörigt intryck. I ett handelsområde som t. ex. Ankaret kan dock större och mer omfattande skyltning tillåtas.

Det är viktigt att skylten samspelar med byggnaden och inte döljer viktiga fasaddetaljer. Hänsyn måste tas till husets utformning och kulturhistoriska värde. En skylt kan dessutom ha ett eget konstnärligt värde, därför bör man vara noga med utformning, mått och placering.

Skyltar ska vara lämpliga med hänsyn till stadsbilden på platsen. De ska ha en yttre form och färg som är lämpliga för dem själva och som ger en god helhetsverkan. Vidare ska de utformas så att de inte inverkar menligt på trafiksäkerheten eller på annat sätt medför fara eller betydande olägenheter för omgivningen. Enligt Plan- och bygglagen sägs vidare att de byggnader som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får förvanskas.

Bygglov

Inom område med detaljplan, krävs enligt Plan- och bygglagen bygglov för uppsättning eller väsentlig ändring av skyltar eller ljusanordningar. Vad som är väsentlig ändring får bedömas från fall till fall. Byte av front i befintlig skylt är bygglovskrävande om den väsentligt avviker från den befintliga skyltens utseende. Om skylt sätts upp utan bygglov är fastighetsägaren juridiskt ansvarig, därför bör denne informera sina hyresgäster om bygglovkravet.

Ansökan: sker på särskild blankett åtföljd av ett fotomontage eller ritning på skylten där mått, kulör samt eventuell teknisk uppbyggnad framgår.

Blanketter kan du hämta på www.harnosand.se under Blanketter och tjänster/Blankettarkiv/Bygga och bo.

Markupplåtelse

Skyltar och skyltanordningar är tillståndspliktiga när de står på offentlig plats,

Markupplåtelse söks hos polismyndigheten som remitterar ärendet till samhällsförvaltningen. Där prövas lämpligheten och bedöms villkoren vad avser skötseln av den offentliga platsen, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik. Samhällsförvaltningens medgivande är en förutsättning för tillstånd. Polismyndigheten behöver följande handlingar i ett exemplar för prövning av markupplåtelse:

- Ifylld och undertecknad ansökningsblankett med uppgifter om både ansvarigordnare (fysisk person), syftet med skylten eller anordningen, vilken verksamhet den gör reklam för eller lämnar information om samt tiden för vilken markupplåtelsen önskas gälla.
- Skalenlig ritning eller ett fotomontage som visar dels skyltens placering (situationsplan) dels dess utformning vad avser typ av skylt, material, färger, storlek samt eventuell belysning.

För uppsättande av skyltar och skyltanordningar på mark som ägs av Härnösands kommun krävs att avtal tecknas med kommunen.

Skylttyper

Målade skyltar

Vid sekelskiftet var det vanligt att skyltar målades direkt på fasadputsen och då ofta i det släta väggband som ibland finns mellan första och andra våningen.

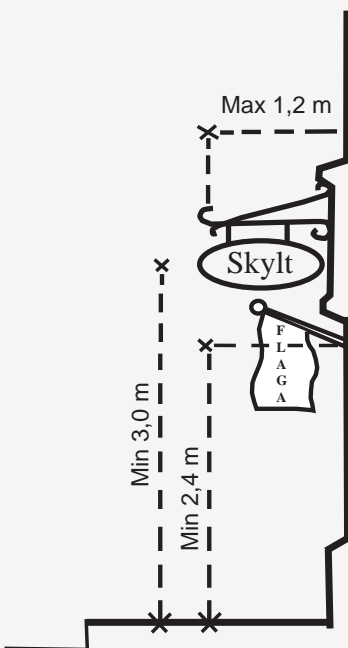
I stället för att måla direkt på putsen kan man måla putskulören på en slät skiva och sedan måla skylten på denna. Även emaljskyltar eller glasskyltar målade på baksidan av glaset kan vara lämpliga.

Hängkonsol av smide med plåtskylt eller lådskylt

Vinkelrätt mot vägg fästa smideskonsoler för skyltupphängning var vanligt förekommande vid sekelskiftet. De har den fördelen att fästet ej behöver bytas när ett nytt skyltbudskap önskas. Skador i vägg kan därmed undvikas. Smidet kan för en sekelskiftsbyggnad göras med sekelskiftskaraktär med s-böjar, samt svep runt skarvar. För en modernare byggnad kan ett stramare utformat smide användas.

Inifrånbelysta lådskyltar

Denna skylttyp är av kostnadsskäl vanligt förekommande. För äldre bebyggelse är den dock den minst lämpliga för placering mot vägg. Som vinkerätt mot vägg sittande skyltar kan de vara lämpligare. Om det finns en modern byggnad där skylttypen kan passa är det i de flesta fall önskvärt att skyltens rektangulära form tonas ner, exempelvis genom att bottenkulören göres i samma mörkhetsgrad som fasaden samt ej lysande.

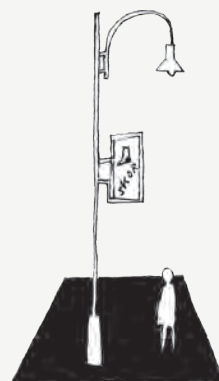
STOLPTAVLA

Karaktär: Skylten är en obelyst, mindre dubbelsidig reklamaffisch (0,7 x 1,0 m) i en stålram på kommunens belysningsstolpar, avsedda för aktuella kampanjer och budskap.

Placering: Skylten placeras med fri i höjd 3.0 m över gångbanan. Denna typ av skylt lämpar sig endast på gator som leder in mot centrum.

Bygglov: Krav på bygglov.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse, se sidan 4

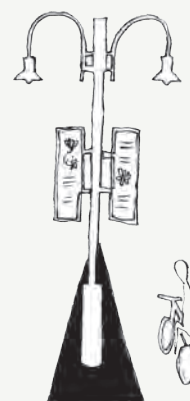
BANÉR

Karaktär: Mindre, långsmal skylt, lodrätt placerad på lyktstolpe. Banér skall endast användas vid kampanjer av allmän betydelse för Härnösand. Grundprincip för upphängningstiden är ca en månad.

Placering: Förutbestämda gatustråk i innerstaden och gator som leder in mot centrum.

Bygglov: Ej krav på bygglov.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse, se sidan 4

BANDEROLL

Karaktär: Långsmal vägs skylt, vågrätt uppsatt, som är avsedd endast för kultur-evenemang och särskilt intressanta händelser i Härnösand, då budskapet är av allmänt intresse. Kommersiell reklam är inte tillåten. Upphängningstiden är max 30 dagar/gång.

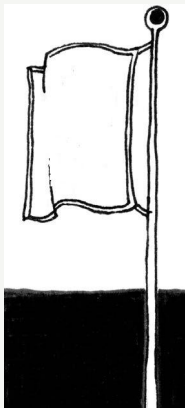
Placering: Begränsat antal på bestämda, väl utprovade lägen.

Placerad mellan hus över gata, dvs aldrig på broar eller mellan stolpar. Fri höjd över körbanan ska vara minst 4,6 m.

Bygglov: Krav på bygglov.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse, se sidan 4. Tiden för en och samma budskap är maximerad till sammanlagt fyra veckor om året.

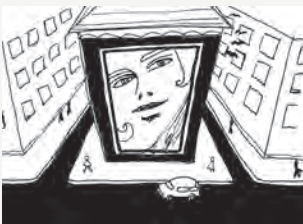
REKLAMFLAGGA

Karaktär: Reklamflagga större än 2 kvm.

Placering: Reklamflagga större än 2 kvm bör endast i undantagsfall tillåtas på allmän plats. Flaggan ska placeras och utformas med hänsyn till stadsbilden. Flaggor på husfasader placeras med underkant av flagga på minst 2,5 m höjd över gångbanan och 4,6 m över gata.

Bygglov: Krav på bygglov om upphängningstiden överstiger två veckor.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse.

FASADVEPA

Karaktär: Fasadtäckande vepa av väv.

Placering: Kan godtas under begränsad tid. Vepans budskap enbart för evenemang i aktuell byggnad.

Bygglov: Krav på bygglov. Endast tidsbegränsat lov lämnas.

Markupplåtelse: Inga krav på markupplåtelse.

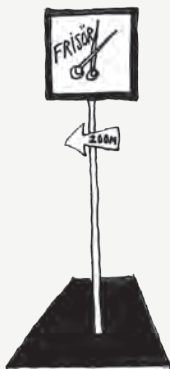

SKYLTMAST

Karaktär: Skylt med t ex information gällande bensinmackar, hotell och matställen.

Bygglov: Krav på bygglov.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse.

REKLAMSKYLTT MED HÄNVISNING

Karaktär: Reklamskylt med information och som visar riktning till närbelägen verksamhet.

Hänvisningsskyltar, som sorterar under begreppet "vägmärken" och som sätts upp av väghållaren faller utanför denna skrift.

Bygglov: Krav på bygglov.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse.

CENTRUMPELARE

Cylinderpelare

Karaktär: Cylinderpelaren har ett mer stadsmässigt utseende än trekantspelaren.

Placering: Kan godtas på de flesta ställen men ska placeras på ett genomtänkt sätt så att den bildar en enhet med övriga stadselement.

Bygglov: Krav på bygglov. Endast tidsbegränsat lov lämnas.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse.

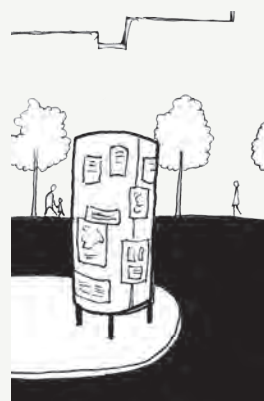
ANSLAGSPELARE

Karaktär: Skylttavlan är av enkel beskaffenhet med ett rektangulärt utseende, ca 2 m hög. Tavlan har karaktären av en anslagstavla med utbytbar information där verksamheter, kommunen och stadsdelen kan informera om vad som är på gång inom den egna stadsdelen.

Placering: Tavlan kan passa in i alla typer av kommersiella miljöer, både i utkanten av staden och i centrum. Varje placering måste dock genomföras med stor och noggrann anpassning till sin omgivning.

Bygglov: Krav på bygglov.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse.

PELARTAVLA

Mindre pelartavla. Större reklamtavla.

Mindre pelartavla

Karaktär: En dubbelsidig, inifrån belyst skylt för affischer med måtten 1,2x1,8 m. skala och utförande är anpassad för gående.

Placering: I alla typer av kommersiella miljöer samt vid publika idrottsanläggningar. I samtliga fall måste placeringen göras med varsamhet och noggrannhet. (Affischer av detta format kan även förekomma i väderskydd för bussar).

Större reklamtavla

Karaktär: Belyst skylt med enkel utformning (större än pelartavlan). skylten kan förekomma både på ben eller placerad på plank. utformningen ska ske på sådant sätt att den inte dominerar och/eller förfular gatan eller platsen. gäller särskilt vid centrala stråk.

Placering: I första hand ska kvartersmark användas.

Bygglov: Krav på bygglov. Endast tidsbegränsat lov lämnas.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse.

BYGGPLATSSKYLT

Byggplatsskylt, Ersättningskylt

Karaktär: Belyst eller obelyst skylt av enkel beskaffenhet som oftast bygger på höjden, placerad på fristående master, byggställningar eller på inhägnader. Innehåller information om vilken verksamhet som bedrivs och vad som byggs, eller ska bedrivas samt som vägvisning för leverantörer. Skylten är också reklam för byggherre, konsulter och entreprenörer.

Placering: I första hand ska skylten placeras inom byggområdet, men om plats för detta saknas kan skylten också ställas utanför, på allmän platsmark, i direkt anslutning till byggarbetsplatsen. Skylten får inte bli ett störande inslag i miljön vad beträffar estetik, framkomlighet eller trafiksäkerhet. Skylten måste anpassas till omgivande stadsmiljö.

Bygglov: Ej krav på bygglov om skylten placeras på byggplatsen eller i omedelbar anslutning till denna. (Gäller byggplatser på kvartersmark). Byggplatsinformation med bildväxlande information och skyltar i form av vepor kräver dock bygglov. Lov för byggplatsinformation och ev. ersättningskylt bör lämnas i samband med bygglovet för den aktuella byggnationen.

Markupplåtelse: Inget krav på markupplåtelse om skylten placeras på byggplatsen. I annat fall krav på markupplåtelse.

FÖRENINGSTAVLA

Mindre och större reklamanordning.

Karaktär: En *mindre* skylttavla av enkel beskaffenhet med utbytbar information.

Placering: Beror på tavlans storlek, utformning och hur omgivningen ser ut. ska placeras på ett genomtänkt sätt med noggrann anpassning till omgivningen.

Bygglov: Krav på bygglov.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse

TILLFÄLLIG REKLAMANORDNING

Trottoarpratare

Så kallad trottoarpratare kan placeras t. ex. på Storgatans och Köpmangatans möbleringszon samt intill husvägg där annonserande verksamhet har sin entré. Trottoarprataren bör vara utformad med halvcirkulär överdel med annonsörens logga på enfärgad bakgrund, samt med stomme i svart kulör.

Placering: Vid frekventerade stråk. Får inte vara hindrande för gångtrafikanter och rullstolsburna eller vara till fara för synskadade.

Bygglov: Ej krav på bygglov

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse.

TIDNINGSSKÅP

Karaktär: Skåp, ej av skyltkaraktär.

Placering: Ska göras med hänsyn till utrymme, framkomlighet och trafiksäkerhet.

Bygglov: Ej krav på bygglov. Vid en samling av flera tidningsskåp tillsammans (fler än tre) krävs dock bygglov.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse.

VARUSKYLTNING

Karaktär: Butikers exponering av sina varor i stadsrummet, korgar och/eller på hyllor.

Placering: Fästa i eller placerade direkt intill fasaden i anslutning till butiker. Får aldrig placeras så att framkomligheten försämrats och endast förekomma under affärens öppethållande. Fasta hyllor placerade på husfasader är olämpliga med hänsyn till utseendet utan varor efter stängningsdags.

Bygglov: Ej krav på bygglov såvida det inte är permanenta anordningar och betraktas som fasadändring.

Markupplåtelse: Krav på markupplåtelse.

SKYLTFÖNSTER

Skyltning inom skyltfönstrets ram får ske fritt utan bygglovsprövning. Dekaler på skyltfönstret är dock bygglovskrävande. Omfattande dekaler i starka kulörer bör ej förekomma.

MARKISER OCH PARASOLLER

Endast uppfällbara markiser godtages.

Markiser ska ha traditionella former, färger och material. Tänk på att färgvalet påverkar ljuset under. Ljusa parasoller eller markiser gör trottoarerna och väggarna ljusa och färgåtergivningen korrekt samt temperaturen behaglig. Markiser är inte bygglovskrävande men du bör kontakta stadsbyggnadskontoret för samråd innan du beställer dem. Enhetlig markismodell och markiskulör bör eftersträvas för hela huset.

Eventuell reklam eller företagslogga på parasoller och markiser bör vara placerade endast på deras nedhäng. I det fall markiskulören är enhetlig för hela huset kan butikssloggan placeras längre upp på markisen.

För bågformade fönster godtas korgmarkis. Korgbågarna bör ha samma kulör som markisen. För raka fönster ska markisen vara rak och bör ha öppna sidor.

GALLER

Galler för skyltfönster eller entrédörr utgör oftast väsentlig ändring av fasaden och är därför bygglovskrävande.

Generellt avrådes från att montera galler på byggnader. Endast smides-galler kan i undantagsfall komma i fråga.

FLAGGOR

Större fasadflaggor placerade i de övre våningarna bör undvikas. För små fasadflaggor intill butiksentré gäller en fri höjd över trottoar av min 2.1 m. Flaggor är ej bygglovskrävande men du bör kontakta samhällsförvaltningen för samråd då samhällsnämnden kan förelägga om borttagande om den ej passar in i stadsbilden.

HÄRNÖSANDS KOMMUN
SAMHÄLLSFÖRVALTNINGEN

Besöksadress:
Johannesbergshuset
Brunnshusgatan 4

Postadress: 871 80 Härnösand
Telefon: 0611-34 81 00

www.harnosand.se

